

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Wighardo, Hvivs Monasterii Abbate XXXII. qui præfuit annis 12. & de
varijs gestis illius temporis in Alemania.

urn:nbn:de:0128-1-17336

POST mortem itaque reuerendissimi abbatis Sigismundi, conuenientes in locum capitularem fratres conuentuales huius monasterij Hirsaugiensis, anno prænotato dominicæ natiuitatis 1342. indictione Romanorum 10. pro eligendo in demortui locum animarum suarum pastore, præhabita deliberatione necessaria tandem vnanimiter elegerunt Wighardum cõuentus sui monachũ, natione Sueuũ, virum in temporalibus nõ sine experientia probatum: qui sub Henrico & Sigismundo abbatibus in monasterio cõuerfatus, secundum illius temporis mores aptior & melior inter alios pro necessitate loci videbatur: quanquã pro regularis disciplinæ instauratione, quæ tum in omnib' pene monasterijs nostri ordinis per Alemaniã corruerat, parum congrueret. Eum tamen viuendi ritũ in cõenobio quẽ reperit, seruauit, peculium indulgens monachis, vt antecessores sui fecerunt. Confirmatus autem à Gerhardo Spirensis ecclesiæ antistite, & ordinatus in abbatem solemniter, vt moris est, præfuit annis 12. mensibus 8. diebus 3. vt calculanti patebit.

Wighardus fuit abbas 32.
Vita & cõuersatio Wighardi abbatis.

Confirmatio ab episcopo Spirensi.

Hic anno suo primo, cõfirmationem priuilegiorum regalium monasterij sui impetrauit à Ludouico Imperatore quarto.

Maxima in Ianuario tempestas.

Hoc ipso dominicæ natiuitatis anno 1342. adhuc Sigismundo abbate viuente, 23. die mensis Ianuarij, prima noctis hora, suborta nubium tempestate horrenda, audiebantur tonitrua, fulgura, & corulcationes apparuerunt cum grandine & pluuia magna, ita vt media æstate tempestas suborta videretur.

Eodem anno, in vigilia sancti Iacobi Apostoli, Mogonus fluuius contra naturam & consuetudinem suam subito excrefcens, tantam aquarum vim Rheno immisit, quantam nullus eo tempore viuens se vidisse meminerat. Multa enim hominibus damna intulit, villasq; integras circa Rhenum constitutas subuertit.

MCCCXLIII.

Reinardus dux Geldria moritur.

Anno Wighardi abbatis 1. currente adhuc, dominicæ natiuitatis 1343. obiit Reinardus primus dux in Geldria, de quo supra diximus: cuius ducatum Reinardus filius eius post decem annorum gubernandum suscepit, uxorem postea ducens Mariã Ioannis duci Brabantia filia, qui ambo sine liberis obierunt. Hunc post aliquot annos frater eius Eduardus cupidine imperij ductus cepit, & per decenniũ in custodia seruauit, ducatumq; Geldria pro eo administrans, magna inter se futura contentions (vt dicemus) causam dedit.

MCCCXLIIII.

Vdalricus comes Wirtenbergensis moritur.

Anno Wighardi abbatis 2. qui fuit dominicæ natiuitatis 1344. vn decima die mensis Iulij, obiit Vdalricus comes Wirtenbergensis, filius Eberhardi comitis, de quo iam supra diximus, duos relinquens filios, Vdalricum & Eberhardum: quorum primus post annos 26. absque prole mortuus est, vt suo loco dicemus: secundus vero Euerhardus, longo viuens tempore, multa cum ciuitatibus imperij & nobilibus bella gessit per annos ferme 46. de cuius gestis & obitu, quantum nobis innotuit, suo loco dicemus.

Cruciata contra Teucros prædicatur.

His temporibus Clemens papa 6. missis in Germaniam legatis commune passagium contra infideles Teucros prædicari fecit, promittens in subuentione peregrinorũ de bonis suis ad cistas in ecclesijs ad hoc publice ordinatas contribuentibus, nõ solum concessit indulgentias, sed etiã quadam insolita: ita vt eis qui sua imposuissent, ad certam quantitatem taxata, esum ouorum sextis ferijs & lacticiniorũ, cæterisq; extra quadragesimam diebus quibuscunq; indulgeret: quod eatenus per Alemaniã fieri non consueuit.

Ouorũ usus Treuerensibus & Colonensibus conceditur.

Baldeuinus Treuerensis, & Walramus Colonienfis archiepiscopi, cum quibusdam alijs, tunc à sede obtinuerunt Apostolica, pecunia ex populo suo collecta non modica impensa ad cruciatam, vt omnibus in eorũ diocesisbus constitutis, liceat in perpetuum extra quadragesimã, omni tempore vti lacticinij, butyro & ouis: q; vsque in presentem diem seruatur. Nam Treuerenses & Colonenses, per totũ annum, quadragesima sola excepta, lacticinij ouisq; vtuntur in cunctis sanctorum vigilijs & ieiunijs ecclesiasticis.

Henricus archiepiscopus Moguntinus. Expeditio Christianorũ in Teucros.

Henricus autẽ Moguntinus archiepiscopus, quia Ludouico Imperatori ex cõmunicato pertinaciter adhæsit, gratiã Apostolicæ sedis non habuit: & ideo nec ad cruciatũ contribuere quicquam voluit, nec indulgentias curauit: vnde licitũ non est, vsq; in hodiernã diem, per totã diocesis Moguntinã ouis vti, tempore cuiuscunq; ieiunij ecclesiastici. Christiani itaq; ex tota ferme Europa coadunati, magna in Teucros classe vehuntur, & Smyneũ oppidũ in primis capientes, magna deinde vtriusq; gētis clade sapius pugnarũt. Eodem

Eodem anno Ludouicus Imperator Ioannem filium regis Bohemiae, de ducatu Carinthiae, quem ei accepta pecunia prius donauerat, eiecit: eiusque uxorem, sine iudicio ecclesiae raptam, suo filio copulauit, in scandalum multorum. Vnde tam pro isto quam pro multis alijs sceleribus, de nouo excommunicatus fuit à Clemente papa sexto, tandemque (vt dicemus) ab imperio depositus.

Facinus Imperatoris

MCCCXLV.

Anno Wighardi abbatis 3. qui fuit domin. natiu. 1345. Wilhelmus Hannoniae, Hollandiae Selandiaeque comes, ac Phrysiarum dominus, circa festum natiuitatis B. Mariae semper virginis, magnum contra Phrysones produxit exercitum, secum habens comitem de Horn, multosque alios nobiles atque fortissimos. At Phrysones fossatis aquarum plenis circummuniti, obuiam eis in furore magno egressi, solitaque industria vtentes, conclusos inter paludes alios interfecerunt gladio, alios vero emissis subito aquis miserabiliter submerferunt, inter quos & Wilhelmus comes suffocatus, sine liberis mortuus est. Quo mortuo, soror eius Margaretha, uxor Ludouici Imperatoris 4. tanquam vicinior haeres, decreto Imperatoris & principum, cum Wilhelmo filio suo, in magno apparatu descendit in Hollandiam: omnem terram fratris, suo mox subiugauit imperio: quam incolis consentientibus, filio suo Wilhelmo tradidit gubernandam: dispositisque in pace rebus, ad Bauariam cum suis est reuersa. Igitur Wilhelmus dominium auunculi consecutus, talem epistolis suis titulum praescribere solebat: *Wilhelmus, Dei gratia comes Palatinus Rheni, dux Bauariae, Hannoniae, Hollandiae, Selandiaeque comes, ac Phrysiarum dominus, &c.* Erat autem homo superbus, inquietus & bellicosus, qui propriae matri deferre nesciuit. Abhinc praescripti comitatus ad Bauariam duces pertinere coeperunt, à quibus per annos ferme octoginta in possessione quieti gubernati sunt, usque ad annum Domini 1425. tunc ad Burgundiae duces deuoluti fuerunt.

Wilhelmus comes Hollandiae in bello occiditur.

Comitatus Hollandiae ad Bauariam duces venit.

Bauariarum natiu. Hollandiae annis 80.

Henricus depositus à papa.

Anno pranotato Henricus archiepiscopus Moguntinus citatus à papa Clemente sexto, ad curiam non comparens, excommunicatur.

MCCCXLVI.

Anno Vighardi abbatis 4. Domini vero 1346. Clemens papa 6. Henricum de Verdenburg, archiepiscopum Moguntinum contumacem & rebellem mandatis apostolicis prius (vt diximus) citatum & excommunicatum, in consistorio publico de consensu cardinalium per sententiam deposuit absentem, omnique honore pontificali spoliavit, & Gerlacum de Nassau in eius locum substituit, qui tamen ad possessionem archiepiscopatus ante mortem Henrici minime peruenit. Henricus enim non aduertens papae sententiam, fretus auxilio Ludouici Imperatoris, Cunone de Falckenstejn, qui postmodum archiepiscopus Treuerensis factus est, in coadiutorem assumpto, se pro archiepiscopo gessit, vt ante contentiones & bella per annos 8. agens cum Gerlaco, non sine magno detrimento ecclesiae Moguntinae populi que subiecti.

Gerlacus archiepiscopus à papa promotus, Cuno de Falckenstejn coadiutor.

Eodem anno inter Eduardum & Reinardum fratres, pro ducatu Gelriae grauiissima contentio suborta est, quae per annos 16. cum magno ipsorum dispendio & totius terrae desolatione durauit. Nam eis inter se contentiones & bella gerentibus, multa hominum millia fuerunt occisa, villae sine habitatoribus desertae, castra quoque destructa, & terra totius ducatus aut interfectis aut fugatis rusticis inculta permanere. Verum postremo Eduardus, detracto in custodiam Reinardo, ducatum solus obtinuit, vt suo loco dicemus.

Inter fratres pro ducatu Gelriae contentio longa.

Eodem quoque anno Clemens papa 6. qui Ludouicum per sententiam ab imperio se deposuisse dicebat, mandauit principibus, vt infra certum terminum, quem eis praefixerat, nisi ius electionis uelint amittere, in locum Ludouici alium eligant Imperatorem, qui mandatis ecclesiae, vt filium decet pareat; alioquin se necessario curam, vt supremum caput, de imperio habiturum. Conuenienter itaque in Reyns infra Bopardiam iuxta Rhenum, 11. die mensis Iulij, Baldeuinus archiepiscopus Treuerensis, Valtramus archiepiscopus Colonienus, Gerlacus cui papa (vt diximus) prouiderat de ecclesia Moguntinensi, Ioannes rex Bohemiae & Saxoniae dux, Carolus Ioannis supra dicti Bohemiae regis primogenitum, in regem Rom. vnanimiter praesentem elegerunt, quem in Bonna oppido cum magna pompa Colonienus archiepiscopus (vt moris est) inunxit. Non enim poterant ad Aquisgranum tuto descendere, propterea quod Aquenses Ludouici partes studiose sequebantur. Adolphus autem comes Palatinus Rheni, Henricus archiepiscopus Moguntinus, licet à papa depositus, marchio Brandenburgensis, ducesque Bauariae, ac pene omnes ciuitates imperij, partes Ludouici usque ad mortem eius pro viribus sequentes defendebant.

Mandatum papae ad principes.

Carolus ab una parte eligitur.

Ludouici partes losequantur.

Eodem anno Eduardus rex Angliae cum magno exercitu Franciam denuo ingre-

T. 11. 11. 11.

Opera
Historia

*Rex Anglia
dedito Pra-
ciau. bella-
turus in-
trat.*

ditur, habens secum Ioannem Bohemiae regem, patrem Caroli Imperatoris 4. in quoque certamine gloriose triumphauit. Rex autem Bohemiae sagitta cuiusdam Galli vulneratus, occubuit. Iste Ioannes filius fuit Henrici Imperatoris 7. & pater Caroli quarti, sicut supra diximus, quondam comes Lutzenburgensis, qui patre ad imperium sublimato filiam Wenceslai regis Bohemiae Elisabeth, cum regno accepit uxorem, quemadmodum anno 10. Henrici abbatis 2. clarius posuimus, cum quo ducatus Lutzenburgensis ad Bohemos deuoluitur. Regnauit autem in Bohemia 36. annis, quo hoc anno mortuo Carolus filius eius paululum antequam eligeretur ad imperium successit, regnans cum filio suo Wenceslao, annis ferme 32. Vites & botri pendentes in eis hoc ipso anno, sub octauis natiuitatis B. Mariae semper virginis, frigore & pruina perierunt in multis locis, maxime in Suecia: in partibus & in multis alijs.

*Lutzenbur-
gensis ducatus ad Bo-
hemos trans-
fertur.
Vini peri-
culum.*

MCCCXLVII.

*Ludouicus
Imperator
obit.*

Anno Wighardi abbatis 5. qui fuit dominicae natiuitatis 1347. in die S. Gereonis martyris, obiit Ludouicus Imperator 4. & in ecclesia beatae Mariae semper virginis in ciuitate sua Monacensi cum pompa & honore sepelitur. Fuerunt qui dicerent eum, cuiusdam Austriae ducissae (quam ob tetram faciei dispositionem Maultsch, hoc est, oris peram, vel faccum appellabant) veneno perijisse: quod verum sit nec ne, satis exploratum non habemus.

*Ludouici
Imperatoris
sex filii.*

Reliquit autem filios 6. videlicet Ludouicum (qui & Otto) marchionem Brandenburgensem natu seniore: Ludouicum ducem, cognomento Romanum, quia Romae natus fuerat: Ottonem iuniorem ducem, Stephanum ducem, Wilhelmum ducem, & Albertum ducem, quos genuit ex Margaretha filia Wilhelmi comitis Hannoniae, Hollandiae & Selandiae, vt suo loco supra dictum. Quomodo hi sex filij patre mortuo, eius inter se ducatum diuiserint, inferius dicemus anno Wighardi abbatis 7. Mortuo autem Imperatore Ludouico, statim conuenerunt Henricus archiepiscopus Moguntinus, quamquam (vt praediximus) a papa depositus, Adolphus comes Palatinus Rheni, Otto qui & Ludouicus marchio Brandenburgensis, & ceteri Bauariae principes, qui consilio inter se habito Edwardum Angliae regem ad Romanum imperium contra Carolum vnanimiter elegerunt: quem etiam mox per literas & solennes nuncios aduocare studuerunt, promittentes se ei consilium & auxilium vsque ad mortem, firmiter praebituros. Quibus ille gratias agens, re- mandauit se in gubernandis regnis Angliae & Francorum, in tantum occupari, quod imperio Romanorum nequaquam posset intendere.

*Eduardus
rex Anglia
uocatur ad
imperium.*

*Marchio
Misnensis
uocatur ad
imperium.*

His cognitis, praefati principes nuncios ad marchionem Misnensem generum Ludouici Imperatoris defuncti, cum literis mittentes, ipsum ad imperium uocauerunt. Quibus ille consentiens cum exercitu, se quantocius venturum promisit, quamuis non uenit, industriose a Carolo praeventus vel corruptus, vt postea dicemus.

MCCCXLVIII.

*Marchio
cessit Caro-
lo pro pecu-
nia,
Comes Gu-
therus uo-
catur ad
imperium.
Albertus fit
episcopus
Herbipolen-
sis.*

Anno Wighardi abbatis 6. dominicae natiuitatis 1348. cum intellexisset Carolus marchionem Misnensem, contra se in regem Rom. sicut praediximus electum, nihil moratus, ad eum prope mittens, omneius quod habere ad imperium videbatur, sibi pro decem millibus argenti libris ab eo vendicauit. Quibus auditis, praedicti principes denuo congregati apud Franckofordiam Guntherum comitem de Suartzburg Thuringum, in regem Romanorum elegerunt.

*Ecclesia
Traiecten-
sis crudeli-
ter diuasta-
tur.*

Eodem anno obiit Otto episcopus Herbipolensis, cui Albertus de Hoinsoe succedens, praesuit annis 24. qui anno pontificatus sui 6. ciues Herbipolenses sibi rebelles & inobedientes per tres hebdomades firma obsidione cingens, ad obedientiam reduxit.

*Conradus
dux de Deck
occiditur.*

Eodem quoque anno Wilhelmus comes Palatinus Rheni, dux Bauariae, comes Hannoniae, Hollandiae, Selandiaeque & Phrysiarum dominus, cum maximo suorum exercitu terras ecclesiae Traiectensis intrauit, omniaque ferro & igne miserabiliter diuastans, totam rouinciam annihilauit, qui tandem crudelitatis suae poenas dedit, factus (Deo vindicante) infans.

*Maxima in
toto mundo
pestilentia.*

Eodem quoque anno Conradus de Deck, per quemdam militem Suikerum de Godelsingen, insidiosè occiditur in domo propria, quam habuit in ciuitate Monacensi Bauariae, ex odio inueterato.

MCCCXLIX.

Anno Wighardi abbatis 7. dominicae autem natiuitatis 1349. magna per vniversum orbem pestilentia fuit, ab India incipiens, passimque prouincias omnes irrumpens, trium annorum spacio vsque in Alemaniam, Galliam, Angliamque & in omnes gentes miserabiliter

biliter deficiens, vix mediam hominum partem in humanis agere permisit. Miseranda calamitas, mox enim vt aliquis infectus hac peste fuisset, suo tantum anhelitu etiam alios inficiebat. Tribus hoc tempore plagis humanum genus in Germania maxime affligebatur, Pestilentia videlicet, quæ infinita hominum millia in toto pene orbe prostravit, cuius calamitatis causa iudæis fuit adscripta, quod fontes & aërem veneno infecissent.

Vnde persecutio in eos Christianorum grauissima fuit subsecuta. Nam in diuersis mundi regionibus, cum hæc in eos æstimatio Christianorum esset diuulgata, alij miserabiliter fuerunt suffocati, alij præcipitati, alij submersi, alij capitibus truncati, alij combusti, alij gladijs & lanceis confossi, alij vario tormentorum genere interempti. Nonnulli vero eorum, cernentes in malo se positos, necatis primo liberis & vxoribus, ne in manus crudeliter sæuentium Christianorum traderentur cruciandi, se cum domibus suis igne supposito incendentes voluntarie peremerunt. Hæc in iudæos persecutio anno prænotato incipiens, bien nio durauit, & multa eorum millia in omnibus prouincijs consumpsit. Secunda plaga fuit sanguinis profluuius, qui etiam hominum ingentem multitudinem inauditò genere cruciatus absumpsit. Tertia fuit sacri ignis (sicut enim vulgo is morbus appellari consuevit) adusio, quæ tanta immanitate sauebat, vt quemcunque inuasisset, mox carnem vsque ad ossa penitus consumeret, nec viuis tantum infesta, sed etiam mortuorum inuadens cadauera insepulta, carnes antequam sepeliri potuissent, absumeret. Erant hæc tempora calamitatibus plena, tantisque periculis exundantia, vt præter generale diluuium, peiora scripsit nemo.

Anno quoque prænotato Guntherus comes de Suartzburg in regem electus ab his qui Carolum refutabant, cum magno suorum exercitu venit ad Franckofordiam, positique ante ciuitatem papilionibus & castris (vt moris est) tribus diebus & sex hebdomadibus Caroli expectauit aduentum. Porro ciues Franckofordenses cum Gunthero bene senserunt, cumque vt verum regem Rom. cum maximo honore suscipientes, partes eius sequebantur. Similiter & reliquæ imperij ciuitates superioris Alemanniæ, præter Argentinenses, qui cum Carolo sentiebant.

Audito Carolo quod Franckofordiam venisset Guntherus, coadunato suorum exercitu aduersus eum processit: sed videns eum fortiozem se, industria vtus Baldeuini archiepiscopi Treuerensis, Bauariæ ducem in partem suam multis promissionibus tandem attraxit. Vnde videns se deceptum Guntherus, pro concordia, mediante Ottone marchione Brandenburgensi, cepit tractare: acceptisque argenti marcis purissimi duobus millibus & ducentis, ac duabus in Thuringia ciuitatibus, ad vitam pro expensis habitis, sigillum & insigna regalia cû regno in manus Caroli Franckofordie coram principibus resignauit.

Interea dum hæc agerentur apud Franckofordiam, infirmari, & post menses tres ferme, non sine suspitione sumpti veneni, mortuus est. Igitur Gunthero cedente, & parù postea mortuo, Carolus huius nominis 4. rex Bohemiæ ad imperium adhuc viuentem Ludouico (sicut supra diximus) iubente papa, electus, nullo impediente, solus pacifice imperauit annis 31. vir bonus, sapiens & doctus, quinque linguarum scientia perfectus. Habuit autem vxores 4. suecessiue legitimas. Prima fuit Margaretha, Rudolphi comitis Palatini filia, mater Wenceslai regis Bohemiæ, postea imperatoris. Secunda fuit ex Francia, quæ etiam sine liberis mortua, tertiam accepit principis Sueuiæ filiam, de qua genuit filiam, quam dedit marchioni Brandenburgensi vxorem. Quarta vxor fuit Elisabeth, filia ducis Pomeraniæ, & Stetinensis, de qua genuit Sigismundum regem Vngariæ postea Romanorum Imperatorem, & Iohannem ducem.

Anno quoque prænotato Wighardi abbatis 7. in vigilia Assumptionis beatae Mariæ semper virginis obiit Walramus archiepiscopus Colonienfis, qui propter multa & continua bella proprijs rebus consumptis, ecclesiam suam ære alieno nimis grauata dereliquit: cui Wilhelmus de Genep canonicus eiusdem ecclesiæ ac Sufati præpositus immediate succedens, præfuit annis 12. & mensibus nouem, vir prudens, & in negotijs secularibus multum expertus, qui tempore breui ecclesiam Coloniensem omnibus debitis reddidit liberam, & quæ impignorata redemit, quod tum eo tempore vix credebatur possibile. Sunt qui notent eum auaritiæ vitio, quippe qui subiectum sibi clerum ac populum insolita exactiõne grauauit.

Eodem tempore surrexit noua quædam hæresis, in Vngaria sumens exordium, quæ totam in breui Alemanniam suo veneno inficere contendeat. Homines idiotæ, rusticani & imperiti, sub prætextu penitentia, quam sine sacerdotis iudicio sibi metipsis imponebāt, mares & fœminas simul mixti seminudi incedentes, cruces ligneas in manib. portabāt,

Gravissima in iudæos persecutio,

Sanguis profluuius grauis.

Sacri ignis admiranda plaga.

Rex Guntherus Franckofordiam ex mora valens.

Carolus contra Guntherum.

Concordia inter Carolum & Guntherum.

Carolus quartus imperat annis 31.

Vxor Caroli quarta.

Walramus archiepiscopus Colonienfis obiit.

Hæresis flagellatorum in Vngaria surrexit.

capite caputio & pileo, pudebundis vero lineo velamine tectis, flagellis in acumine tres nodos & aculeos habentibus, semetipfos publice in ecclesia & extra vsque ad sanguinis effusionem verberabant: carmina quædam Christianæ fidei, vt plurimum vel contraria vel suspecta cantantes, sæpiusque se in terram prosternebant in modum crucis, clamabant orantes. Verum considerantes hanc sectam ecclesiarum pontifices non esse syncretam, populisq; fidelibus non paruum illaturam fore detrimentum, auctoritate Clementis papæ 6. eam quantocius è medio tollere festinabant, corrigibiles per publicam poenitentiam, reuocato errore ad viam veritatis reducentes: pertinaces vero seculari iudicio traditos, ignibus comburentes. Et sic tandem cessauit Flagellatorum noua fatuaque præsumptio.

Hæresis ipsa cito destructa fuit.

Ducatus Bauariæ inter filios Ludouici Imperatoris diuisio.

Anno etiam præscripto facta est diuisio ducatus Bauariæ, inter sex filios Ludouici quondam Imperatoris 4. Ludouicus qui & Otto primogenitus, marchio Brandenburgensis. Ludouicus Romanus dux & iunior Otto dux in sortem acceperunt Bauariam superiorem, cum omnibus ad eam pertinentibus. Stephanus autem, Wilhelmus, & Albertus Bauariam inferiorem, Hollandiamque, Hannoniam, Selandiam ac Phrysiæ dominium in possessionem acceperunt, licet postea sit alia diuisio facta.

Terræ motus adficia corrumpunt.

Eodem anno magnus in Germania terræ motus fuit, Viliacum urbem subuertit, & tam in Italia quam in Germania, ædificia multa ex vehementia ceciderunt huius commotionis.

MCCCL.

Annus Iubilæus mutatur à papa.

Anno Wighardi abbatis 8. dominicæ vero natiuitatis 1350. Clemens papa 6. annum indulgentiarum quem Iubilæum, Hebræorum imitatione appellabant, de centesimo, sicut Bonifacius octauus instituerat, constitutione solenni præmissa desuper in quinquagesimum reuocauit: pia consideratione motus, quod ætas hominum breuissima, viuendi in annum centesimum paucissimis tribuit facultatem. Celebratur itaque hoc anno Iubilæus secundus in vrbe Roma, Clemente papa iubente, multis vndique concurrentibus.

Wilhelmus abbas Spanheimensis resignauit.

Eodem anno Wilhelmus, 14. in ordine, abbas cœnobij mei Spanheimensis, libere ac sponte resignauit abbatiam in manus sui conuentus, circa festum sancti Laurentij martyris, qui senio & infirmitate grauatus eodem anno obiit, quinto calendas Octobris, in capella beatæ Mariæ semper Virginis, quam ipse à fundamentis in ambitu fundauerat, sepultus. Post cuius resignationem Philippus Meyvvin abbas 15. fratrum electione successore præfuit annis 24. mensè vno, diebusque 12. confirmatus à Gerlaco Moguntino archiepiscopo, quia Henricus (vt diximus) à papa depositus & excommunicatus fuit, à bonis & religiosis viris non habebatur pro episcopo.

Philippus fit abbas 15.

MCCCLI.

Imperator noua imponit thelonia, Argentines ocelludunt Rhenum.

Anno Wighardi abbatis 9. Domini autem 1351. Carolus Imperator 4. ad complacendum principibus suis: quorum auxilio & fauore ad imperium peruenerat, multa thelonia noua circa Rhenum instituens, eis contulit, in dispendium Reipub. grauissimum. Verum cum mercatores per hoc nimium grauati commeatum Rheni deuitantes, ciuitatibus querimoniam attulissent, omnes se Imperatori vnanimiter opposuerunt. Argentines quoque Rhenum circa Argentinam cathenis & lignis concluderunt, quod naues neque ascendere neque descendere vllatenus potuerunt. Videntes autem principes se per hoc prouentibus tam veteris quàm noui theloni spoliarum, concordiam & pacem cum ciuibus inierunt, & veteribus antiquisque contenti thelonicis, nouis renunciauerunt.

Inter matrem & filium bellum agitur.

Eodem anno Imperatrix Margaretha, vxor quondam Ludouici Imperatoris 4. magno Bauarorum aliorumque coadunato exercitu contra filium suum Wilhelmum Hollandiæ comitem, pauperes & subditos suos nimium crudeliter opprimentem, ab incolis vt vnica terræ illius filia inuocata, expeditionem mouit, commisso autem super Mosam nauali prælio, quarta die mensis Iulij, hoc est in festo translationis sancti Martini, mater à filio vincitur, quæ fugiens cum paucis in Angliam descendit.

Cometes apparuit.

Eodem quoque anno, mensè Decembri, cometes sub ipso Septentrione apparuit, quo extincto graues ventorum æstus subsequuti sunt, & cœlestis trabs à priori parte ardens per cœlum labi visa est.

MCCCLII.

Duo canonici Colon. occisi.

Anno Wighardi abbatis 10. qui fuit Domini 1352. Reinardus filius de Spanheim & Ernestus de Molenack, canonici maioris ecclesiæ Colonienfis, feria sexta ante palmas, in curia officialis Colonienfis, pro vili causa ex temeritate à primoribus ciuitatis nimis crudeliter fuerunt interfecti.

Cœlestis flamma.

Eodem anno cœlestis flamma post solis occasum inter Zephyrum & Austrum la-

tissime exerefcens, terribileque oftentans incendium, cum magno tandem murmure per cœlum dilabatur.

Eodem quoque anno obiit Clemens papa 6. cui Innocentius quoque 6. natione Lemouicenfis fuccedens, præfuit annis 9. & menfibus octo, vir bonus & amator religio-
forum, canonicus maximus, qui Carolum poſtea Imperatorem coronauit.

MCCCLIII.

Anno Wighardi abbatis 11. Domini vero 1353. in profeſto S. Thomæ Apoſtoli obiit Henricus de Vernenberg, quondam archiepiſcopus Moguntinus, à Clemente papa 6. (vt ſupra diximus) dudum deſcriptus. Hic etiam poſt deſcriptionem ſuam, quod ſæpe diximus, vt archiepiſcopum ſe gerebat, quamdiu vixit Ludouicus Imperator quartus: licet Gerlacus promotus & ordinatus à papa maiorem haberet obedientiam, pluresque ciuitates, oppida & caſtella maxima, in Thuringia Erfordiam, & in Haſſia pene omnes, qui prima vice mandatis Apoſtolicis obediebant. Mortuo autem Henrico Gerlacus eccleſiam Moguntinam pacifice obtinuit, & ſolus annis 16. præſedit.

Henricus
quondam ar-
chiepiſcopus
Mogunt. ob-
ijt.
Gerlacus.

Gerlacus
archiepiſco-
pus Mog.

Bauaria di-
uiſio.

Eodem anno, in die S. Eraſmi, Ludouicus Marchio Brandenburgienſis, Rupertus qui & Adolphus ſenior comes palatinus Rheni, & Ioannes Burggrauius Nurenbergenſis, tanquam arbitratoreſ electi, diuiſionem faciunt vltiorem terrarum inferioris Bauariæ inter duces, filios Ludouici quondam Imperatoris quarti, Stephanum ſcilicet, Wilhelmum & Albertum, vt patet in literis.

Anno quoque prænotato, cœleſtis flamma longum poſt ſe trahens extinctum limitem denuo apparuit, & à Septentrione ad Auſtrum repente ferebatur. Multa quoque & alia apparere ſtupenda.

Flamma in
cælo.

MCCCLIIII.

Anno Wighardi abbatis 12. Domini vero 1354. Carolus Rom. rex in menſe Ianuario, ſolennem conuentum principum habuit in Moguntia: vbi inter multa quæ ad reipublicam commoditatem ſtatuit, etiam de Romana profeſſione pro corona imperij adipiſcenda, quod ſequenti anno contigit, tractauit.

Conuentus
principum
Moguntia.

Eodem anno calend. Februar. obiit Baldeuinus archiepiſcopus Treuerenſis, vir perpetua memoria dignus, qui ordinarium Breuiarij totius anniſ emendans & corrigens, in eam formam qua meus eſt, reſtituit, & eccleſiam ſuam multis diuitijs & honoribus ſupra omnes prædeceſſores ſuos magnifice ampliavit. Huic ſucceſſit Boemundus de Edendorf, & præfuit annis 12.

Baldeuinus
archiepiſco-
pus Tre-
uerenſis.

Boemundus
ſit archiepi-
ſcopus Tre-
uerenſis.

Wighar-
dus abbas
moriunt.

Eodem quoque anno eurrente, 5. idus Martij, hoc eſt in profeſto S. Gregorij papæ Magni, obiit Wighardus huius nominis primus, præſentis monaſterij Hirſaugienſis abbas in ordine, à prima fundatione, 32. de cuius vita, conuerſatione & geſtis, parum huic operi noſtro inferere potuimus, propterea quod pauciſſima eorum, ad noſtram memoriam peruenierunt. Erat enim tempus illud nebulofum, & ignorantia tenebris plenum: quando perijt, non ſolum in hoc monaſterio Hirſaugienſi, ſed in omnibus quoque monaſterijs noſtri ordinis, pene in tota Germania obſeruantia regularis: & monachi, carnis voluptatibus dediti, ſtudio literarum, quod maiores noſtros quondam fecit glorioſos, penitus abiicientes: nihil minus, quam ſuorum geſta cōſcribere prælatorum cogitabant. Hinc factum eſt, huius quoque in ſignis cœnobij actuum memorandorum turpe ſilentium, quia nullus fuit à tempore Euerhardi abbatis, vſque ad Fridericum eius nominis ſecundum, per annos ferme ſeptuaginta ſupra ducentos, qui geſta & ſucceſſiones abbatum clare (vt alij fecerant olim) deſcriberet. Vnde per totum id tempus, breuiter neceſſario tranſiuimus.

DE WIGHARDO SECVNDO, HVIVS MONASTERII AB-
bate 33. qui præfuit annis 5. menſibus 2. diebus 21. varijsque
actis.

MORTVO autem domino Wighardo primo, huius cœnobij abbate 32. traditoque iuxta morem ordinis eius corpusculo eccleſiaſtica ſepultura, ne oues diu ſine paſtore, aut animarum ſuarum aliquod incurrerent periculum, aut in re familiari (vt fieri ſolet) paterentur detrimentum: præſtituta die ad eligendum, prout res poſtulabat, nouum paſtorem, fratres in vnum conuenerunt anno prænotato, dominicæ videlicet nauitatis 1354. indiſtione Rom. 7. altera die S. Gregorij papæ, quæ fuit ſexta feria, & menſis Martij dies 13. habitoque inter ſe neceſſario tractatu de forma electionis, maior pars fratrum elegit (cæteris aſſentientibus) dominum Wighardum eius nominis ſecundum, prioris ex